

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hóra 70 lej
negyedévre 190, félre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Végekre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HÍRDETÉSEK: Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITE RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHÍRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Bizalmas

Értekezletén az Averescu-párt felmondott a liberális kormány uralmának. Mindössze pár hétben, legfeljebb pár hónapban szabta meg az életét, azontúl el kell tűnnie a hatalom színteréről. Az Averescu féle néppárt annyira biztosra veszi a kormány bukását, hogy ugyanezen az intim tanácskozáson már a miniszteri tárcákat és a prefektusi állásokat is elosztották.

Amit az ember nagyon óhajt, azt szívesen el is hiszi, s mi csak a legnagyobb örömmel fogadnánk, ha az országos néppárt vezetőinek e határozott jellegű proféciaja mielőbb beteljesednék.

De vajjon csak alaktalan, s alaptalan jóvendőmondás-e ez a rövidlejárati lejáratása a Brătianu-uralom mindenhatóságának? Nem alapszik-e olyan külső és belső jelenségek, szempontok, okok és indokok egész hálózatán, melyek ezt a látszólag tartalom nélküli, a politikai harcokban már elkopott, s bizalom helyett inkább kétséget, lendület helyett inkább lemondást támasztó ígért - injekciót valódi erősítő és megnyugtató megállapítássá változtatja?

Nekünk nincs birtokunkban mindaz a belső és külső politikai és lélektani adat, amivel egy Averescu és vezérkara nyilván rendelkezik, midőn már a saját közeli uralmára kezd berendezkedni, főképp nem ismerhetjük az uralkodó állás pontját és Brătianu kényszerzándékát, amit a néppárt vezére nagyon jól ismerhet. De a szimpptomák és tények előttünk is döntő bizonyossággal erősítik a bukás közellétét. Csak a legfőbbeket, a legszembeütőbbeket idézzük a gazdag sorozatból:

A regát és a csatolt területek egymással élesen szembekerült mentalitása. A számos párthatalmi és törvényellenes cselekedet, mely a nép körében a legkeserűbb visszahatást támasztotta. A liberális uralom kisajátító sáskarendszere a gazdasági élet egész vonalán. A roppant pénzhány, s a még nagyobb adó-illeték és vámterhek. Az egyre fokozódó és le nem küzdhető drágaság, baksistól és panamától táplálva. Nyomorgó tisztviselők, nyugdíjtanulmányok, pénzükért hajszoló vállalatok. Az agrárreform súlyos zavarai, jogtalanságai, termésfogyasztó következtetése. A nemzeti kisebbségek erőszakos elnyomása, a békeszerződés és alkotmány megsértése. A külföldi közvéleményének elítélő hangulata, a bizalmatlanság terjedése, a liberális kormány balvégzetű összetévesztése az országgal. A külföldi államok hadüzenete a bányatörvény és retorziós magatartása a fizetésekkel folytatott huncutságok miatt. A meg nem oldott besszarábiai kérdés, s a kisantant egységében beállt kétség, mely Románia békepolitikáját bizonytalanlanná tette.

Aztán belső zavarok és külső viharok is fenyegetik a kormányt. A liberális párt mélyében már nyugtalanság. A ki nem elégitelték lázongása. Kívülről pedig az elkeseredett s elszánt ellenzék rohama. Erkölcsei erő nélkül egy ekkép ostromolt rendszer fenn nem tartható. Averescuéknek igazuk van: a kormány még ebben a szezonban meg fog bukni.

Ki lesz a Magyar Párt elnöke?

Bernády György dr. nyilatkozata

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) A Magyar Párt elnöki tisztjének betöltése körül felmerült hírlapi kombinációk kapcsán megállapította lapunk, hogy minden tárgyalgatás és tervezgetés ez idő szerint elszámtalt, mert minden remény meg van arra nézve, hogy az összmagyarság bizalmát és ragaszkodását bíró Ugron István meghajlik Románia magyar népének óhajta előtt és elvállalja a neki felajánlott elnökséget. Azt is megírtuk, hogy egyes lapok az elnökielöltek között olyan egyébként kiváló férfiak nevét is forgalomba igyekeztek hozni, akik egyáltalán nem reflektálnak ez idő szerint az Országos Magyar Párt elnöki tisztségére. Ezek között volt Bernády György dr. képviselő, romániai magyarságunknak ez az értékes alakja, aki most az Ellenzék munkatársa előtt tett nyilatkozatával megerősítette információink helyességét. Bernády dr. az Ellenzék munkatársának ez ügyben a következőket mondotta:

— Olvastam az Ellenzék cikkét és nagyon megtisztelt az a tény, hogy az Ugron István barátai környezetéből szerzett információ szerint Ugron a maga utódját bennem

látja. Ezen nézetet azon megtisztelő, jóakaratu és barátságos megbecsülés folyamán tekintem, amelyet az ő részéről ismeretségek első pillanatától kezdődőleg állandóan tapasztaltam.

— A kérdés érdemére nézve azonban annál kevésbé óhajtok nyilatkozni, mert magamat a jelen helyzetemben és a fennálló, valamint a várható súlyos viszonyok közepette a Magyar Párt elnökségével járó feladatok megoldására alkalmasnak nem tartom. A Magyar Párt jóvendő elnökének, Ugron István jóakaratu barátságán és becsülésén felül a romániai magyarság egyetemének feltétlen bizalmára, támogatására és a normális emberi mértékét meghaladó energiára, előre látásra és bölcsességre van nélkülözhetetlenül szüksége. Fájdalom, ezen utóbbi kellekkel a jelen idő szerint nem rendelkezem.

Bernádynak nagy szerénységről és az általános magyar érdekek feltétlen respektálásáról tanuskodó nyilatkozata után valószínűleg az egyoldalul kombinációba vett többi jelöl is alkalmat fog találni arra, hogy a magyarság érdekeivel össze nem egyeztethető tervezeteknek vége szakadjon.

Vaitoianu miniszter névjegyei

Hány vezércikket ér egy csomag névjegy? — A miniszter meglátogatja a kisebbségek vezetőit

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Vasárnap nagygyűlést rendezett Aradon az aradi és aradmegyei liberális párt, és ezen a gyűlésen résztvevő Vaitoianu tábornok, közlekedésügyi miniszter, az aradi párt elnöke is. Mint minden lehető és lehetetlen alkalomkor, úgy ezuttal is hatalmas ünneplés folyt, lobogodisz, ünnepélyes fogadtatás, bankett és más efféle, ami már ilyenkor lenni szokott, annál is inkább, mert másnapra Berthelot francia tábornokot is várták. A nagygyűlés után ugyanis iskolaszentelés volt Nadabon és erre az aktusra volt hivatalos az itt olyan szimpatikus és szeretett nagy tábornok.

Mindez azonban nem nagy újság, hiszen a miniszterlátogatás, de meg különösen az ünneplés meglehetősen megszokott dolog már nálunk, de volt egy pont ebben a látogatási programban, ami szokatlanul és valljuk meg őszintén, nagy örömmel lepett meg bennünket. Az érkező miniszter ugyanis felhívította a prefekturát, hogy érkezése napjára állítsa össze a város kisebbsége vezetőinek névsorát, akiknél a miniszter látogatást akar tenni. Igen, szóról-szóra így. Nem a kisebbségi vezetők mennek el a miniszterhez, hanem a miniszter megy el hozzájuk. Volt is nagy öröm mindenfelé. A lapok hatalmas vezércikkeiben tömjéneztek a derék miniszternek és ha történetesen ebben az időben választásokat tűztek volna ki, hát Arad magyarsága egyhangulag, közlekedéssel a liberálisokra esküdött volna.

Meg is érkezett a miniszter és soha embert ilyen lelkesedéssel Arad nem fogadott. A fogadtatás után program szerint a nagygyűlésre autózott Vaitoianu, ahol különböző szónokok szónokoltak a liberális pártól és annak bokros érdemeiről az ország felvirágoztatása terén. A miniszter is válaszolt. Szép, félórás beszédben, amiben semmit sem mondott, legfeljebb azt, hogy mindenki egyformán kedves az országnak, aki dolgozik. Ebben azonban aligha van jól informálva a miniszter ur, mert itt a kisebbségek dolgoznak a legtöbbet, de nem nagyon panaszkodhatnak a tulságos szeretet miatt.

A gyűlés után szép rendben lefolyt a program minden száma, csak egy, maradt

el. A legfontosabb nekünk, a legjelentéktelenebb a miniszternek. A kisebbségi vezetők meglátogatása elmaradt. Ehelyett Vulpe József szigurancafőnök egy rendőr kíséretében leadta mindazokon a helyeken a miniszter névjegyt, ahol a látogatása be volt jelentve. Ugy látszik, hogy a nagygyűlésen annyit beszéltek Vaitoianu tábornoknak a liberális erényekről, hogy nem tartotta igazi liberális cselekedetnek ezt a látogatást. Igaza is van. Ez a látogatás csak liberális tett lett volna és nem liberális párti tett. A liberális párt felfogásához teljesen méltó volt, ha egy csomag névjegyet áldozott erre a célra. A kisebbségi lapok pedig talán tanultak ebből az esetből is és a jövőben szűkebbül fognak bánni a vezércikkeikkel. Egy csomag névjegyért talán mégsem jár ennyi.

Az ünneplés egyébként normálisan folyt tovább. Hétfőn reggel Berthelot is megérkezett és a délelőtti folyamán Berthelot, Vaitoianu és nagyszámú ünneplő közönség felvirágozott különvonaton kiment Nadabra, iskolát szentelni.

Szakadás készül a brit munkáspártban az orosz szerződés miatt

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az angol-orosz szerződés miatt szakadás készül az angol munkáspártban. A baloldali szárnya a pártnak azt követeli, hogy Macdonald utasítson vissza minden módosító javaslatot, szükség esetén pedig oszlassa fel a parlamentet. A jobbszárny a feloszlátás ellen van, mivel az orosz szerződés nem népszerű. Macdonald azzal a kísérlettel akarja a neki sem rokonszenves problémát elfogadhatóvá tenni, hogy a szovjetkormányt a harminc millió fontnyi kölcsön fejében angol ipari termékek vásárlására kötelezné.

A lej Zürichben
nyitáskor 2.65

Kész van az Averescu-párt kormánylistája

December 15—20 között veszik át a kormányt

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Averescu-párti körökben teljesen bizonyosra veszik, hogy Averescu átveszi a kormányuldlást. Tegnap délelőtt az Averescu párt vezetői bizalmas értekezletet tartottak, amelyen — mint erről teljesen autentikus helyről értesülünk, — megállapították a leendő miniszteri listát, valamint a prefektusok névsorát. A pártban az ország kormányzása átvételének időpontját december 15—20-ra teszik.

Románia kisebbségeinek szomorú helyzete a világegyházak előtt

A balkáni egyházak közös értekezlete Sínaiában

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az egyházak által munkált testvériség és béke érdekében alakult világszövetség egyik tagozata, Románia, Jugoszlavia, Bulgária, Görögország és Albánia nemzeti szövetségeinek képviselőivel e hó 22-én és 23-án Színaiában konferenciát tartott.

A gyűlés elnöke Iuliu Scriban gör. kel. archimandrita volt. Jelen voltak a világszövetség títkárai: Sir Willa Dickinson, dr. Alex Ramsay és dr. Atkinson angol, illetőleg amerikai kiküldöttek, Pastor Neander, a stockholmi püspök képviselője, Evgenidis, a konstantinápolyi patriarcha kiküldöttje. A bulgár küldöttség vezetője Paisi püspök, előadója Tanicov voltak.

A konferencia elnöke francia nyelven üdvözölte a megjelenteket. Az üdvözlésre dr. Ramsay, a szövetség vezértitkára válaszlát, majd Atkinson amerikai delegátus fejtegette a világszövetség munkájának nehézségeit.

Sir Dickinson buzdította a megjelenteket, hogy a cél érdekében ne riadjanak vissza semmiféle áldozattól, végül Bogdan liberalis képviselő a kormány nevében üdvözölte a megjelenteket.

Ispir román, a nemzeti tanács előadója azt a bulgár delegálttól is támogatott javaslatot tette, hogy az összes görögkeletiek és görögkatolikusok a konstantinápolyi görög patriarcha püspöksége alatt vallásilag egye sítessenek és hogy a közös ügyek intézésére közös központi intézmény létesíttessék.

Ezt a javaslatot dr. Const. J. Divbonupio tis görög és Stojanovics szerb delegátus hevesen ellenezték.

Sok vitára adott még okot a balkáni népek kölcsönös kisebbségi helyzetének a megbeszélése is. A balkáni görögkeleti kisebbségek jövőjére vonatkozólag nagyfontosságú az a határozat, mellyel különböző nemzeti tanácsok arra kötelezték magukat, hogy a teljes egységet létrehozzák és a jövő kongresszus egységes tervezetet készítenek.

Mély figyelmet keltett a konferencia értelmi szerzőjének, dr. Ramsaynak beszámolója a különböző kisebbségek helyzetéről. Fájdalommal tárta fel Ramsay a beszámolójában az erdélyi magyar és szász kisebbségek szomorú helyzetét, ami főképp az iskolák nyilvánossági jogának megvonása sok iskola bezárása és más sérelmes intézkedések miatt állt elő.

Ramsay, beszéde után Geratiev bulgár hangoztatta, hogy Bulgáriában a kisebbségek helyzete kielégítő, dr. Bogdan és dr. Ispir hivatalos adatokkal iparkodtak bizonyítani, hogy a dobrudzsai és a várnégyszögbeli bulgár kisebbséggel nagyon humanusan bállnak.

Georgevics szerb delegátus Jugoszláviát védte a bulgár panaszokkal szemben s hívatkozott a komitácibandák betöréseire.

Végül az elnök kérte a delegátusokat, az országaikban lefolyt eseményeket ne a politika, hanem az igazi kereszténység nézőpontjából tekintsék.

A konferencia résztvevői kedden délután három autón Színaiából Brassóba rándultak, ahol a feketetemplomban tiszteletükre rendezett orgonahangversenyen vettek részt.

Elcsapták a thüringiai állami bank elnökét

WEIMAR. A thüringiai miniszterium az állami bank elnökét, Löebel Frigyeszt felmondás nélkül elbocsátotta szolgálalából, mivel a pénzügyminisztert a külföldi és belföldi kölcsönök kérdésében tudatosan félrevezette az állami bankot pedig inkorrektül és törvényellenesen vezette.

Besszarábiában csend van

A támadás az egész országrészben elő volt készítve — Megerősítik a határőrségeket

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A besszarábiai banditabetörésekről érkezett utolsó információk szerint a küzdelmek teljesen elcsendesedtek. Az utolsó összetűzések a banditák és katonaság között a Lacului Serata környékén folytak le, ahonnan a banditák a tenger felé húzódtak vissza. A partmenti hadihajókon levő tengerészek partra szálltak és a szárazföldi csapatokkal együtt bekerítették a banditákat. Az elfogottak száma a banditák oldalán küzdő lakosokkal együtt mintegy száz. Az elesettek számát hivatalos híradás háromszázra teszi, akik közt szintén sok a banditapárti orosz lakos. Román részről hivatalos jelentés szerint eddig négy katona és egy őrmester esett el, 15 súlyos sebesült van;

életét veszítette továbbá három lakos, kik a katonáknak segítettek, a nikolajevszkai primár és felesége, két cismeai lakos és a mihailoszkai jegyző.

A sziguranca és a 12-ik divízió parancsnoksága által végzett vizsgálatok alapján megállapították, hogy a támadást egész Besszarábiára megszervezték s annak az egész országrészben egyszerre kellett volna kitörnie.

A megtartott tanácskozásokon elhatározták, hogy a határi és a tengerpartot megerősítik s a határőröket sűrűn fogják elhelyezni. A tengeri haderő a tengerpart mentén ellenőrző cirkáló utakat fog végezni. Tatarsk megállapításairól a szerdai minisztertanács elé jelentést fog előterjeszteni.

A francia—orosz viszony és Románia érdekei

Franciaország orosz politikája oldja meg a balkáni problémákat — Anglia és Olaszország magukra hagyták a franciákat az orosz kérdésben

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Herriot kormány programjának egyik pontja tudvalevőleg az orosz szovjet elismerése volt. S most a jóvátételi kérdés megoldása után ez lépett előtérbe. A francia külügyminiszteriumban már hetek óta tanulmányozzák a szakértők a francia-orosz diplomáciai és gazdasági kapcsolat felvételének kérdését. Természetes, hogy most, miután Anglia és Olaszország cserben hagyták szövetségstársukat és külön-külön lepaktáltak a szovjettal, Franciaország sokkal kedvezőtlenebb sanszokkal ülhethet a szovjet megbízottalval a zöld asztalhoz. A legsúlyosabb vitás pont annak a 25 milliárd aranyfranknak az ügye, amit Franciaország adott kölcsön a cari Oroszországnak. — Franciaország külföldi követelésének fele, — s amit az orosz szovjet idáig, arra hivatkozva, hogy a régi orosz kormány, az orosz nép akarata ellenére vette fel a pénzeket, mindezideig nem akart megtéríteni.

A megelőző francia kormányok egyideig abban reménykedhettek, hogy a szövetségesek közös nyomása alatt, amennyiben egységesen nem ismerik el a Szovjetkötársaságot, Oroszország végül mégis csak beadja derekát és fizetni fog. Ez roppant merész számítás volt s a francia kormány, miután a szovjet a fizetésről tudni sem akart, hogy a francia tömegekben a lelket tartsa, adókból fizette ki idáig a kamatokat. Az események csakhamar igazolták, hogy milyen hibát követett el a francia kormány, midőn még számított erre az összegre, amely kétségkívül a francia nemzeti vagyonnak jelentékeny része volt. A szövetségesek egységfrontja megbomlott, s előbb Mussolini, majd Macdonald vette fel az érintkezést a szovjettal, anélkül, hogy a francia követelések megtérítését csak szóba is hozták volna.

Most a Herriot kormányra hárult a nehéz feladat, hogy ezt a kényes kérdést rendezze.

Forradalmi gyilkosság epilógusa a brassói bíróság előtt

(A Brassói Lapok munkatársától.) Még 1918-ban elkövetett gyilkossági bűnperben ítélezett ma a törvényszék büntetőtanácsa. A forradalom idején, mint mindenütt, Törösváron is nemzetőrség alakult a rend biztosítására. A törösvári nemzetőrség aprancsot kapott a csendőrség és a hazatérő katonaság lefegyverzésére. Így is történt s a csendőrség legnagyobb része kénytelen-kelletlen átengedte fegyverét a nemzetőrségnek.

Egy koratéli napon azután egy véletlen incidens a közszeg nyugalmát is felkavarta. A nemzetőrség egyik orjáratát összehalálkozott az országutón Oprea Pál csendőrrel, aki teljes fegyverzetével és valósággal kihívó nyugalmával sétált végig a falun.

Midőn a járőr felszólította a csendőrt fegyverei átadására, ez hallani sem akart a dologról, sőt fegyverének szuronyával a nemzetőrök felé szurt. Pinczea Miklós nemzetőr rávetette magát a csendőrré és kirántotta a fegyvert kezéből. A csendőr nem hagyta magát, előrántotta kardját és azzal támadt a nemzetőrökre. Közben Mosoly Aron nemzetőr és a csendőr között heves dulakodás támadt, amelyet fegyverlövés, majd egy, tompa

zuhanás szakította meg. Pinczea Miklós ugyan is közvetlen-közelből rálőtt a csendőrré, aki véresen rogyott le az utra, majd pár pillanat múlva kiszenvedett. A sokáig húzódott bűnper csak most került a brassói bíróság elé. Az ügyész Pinczea Miklóst és Mosoly Aront szándékos emberölés bűntette miatt helyezte vád alá, a büntetőtörvényszék Purdilla-Scheid tanácsa azonban csak halált okozó súlyos testi sértés bűntettét látta fenforogni, mivel az ölési szándék nem volt beigazolható. Miután ez a büntett az 1920. évben kiadott amnesztia rendelet kegyelmi intézkedése alá esik, a törvényszék felmentette a vádlottakat. Dr. Bunea Rudolf ügyvéd belenyugodott az ítéletbe.

Oroszország beavatkozik a kínai polgárháborúba

NEW-YORK. Az Evening Post jelen kiadványából: A moszkvai kormány előkészületet tett a kínai polgárháborúba beavatkozásra mivel a mostani időpontot erre rendkívül alkalmasnak találja. Vladivoszkovban a moszkvai kormány nagy csapatösszevonásokat fogantatott; a napokban készül átlépni a mandzsuri határt és bevonulni Kinába.

Védő tanúk és szakértői vélemények

A csongrádi per mai tárgyalása

SZOLNOK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A csongrádi bombamerénylők ügyében a mai tárgyaláson ismét igen sok tanút hallgattak ki. A kihallgatottak száma több volt a husznál s közöttük volt néhány vádlottnak a háziasszonya és azok az emberek, akik a merényletkor a Magyar Király kávéházban tartózkodtak.

Majdnem mindannyian a védelem tanúi, akik vallomásaik során azt igyekeznek bebizonyítani, hogy a vádlottak a merénylet előzetésének időpontjában lakásukon tartózkodtak és hogy a legtöbbjük részeg volt. Akadt a tanúk között olyan is, aki azt hangoztatta, hogy a vizsgálat ideje alatt a rendőrök és csendőrök őket is bántalmazták. Együttal azt állították, hogy a látételek fejletlenek az orvosi vizsgálatot felületesen végezték.

A védelem nagy súlyt helyezett annak bebizonyítására, hogy az eset után a rendőrök és detektíveknek Csongrádon pénzt gyűjtöttek főleg a zsidóság körében. Erre vonatkozólag Purgely csendőrtiszt helyettes azt vallotta, hogy a csendőrség és rendőrség csak jubileumi évkönyve számára gyűjtött előfizetéseket. A védelem több tanuja azt vallotta, hogy a merénylet éjszakáján a városban idegen autókat láttak, amelyekben ismeretlen férfiak ültek.

A tanuvallomások végeztével Szabó József professzor, a szegedi törvényszék orvosi szakértője előterjeszté jelentését s megállapítja, hogy valamennyi vádlott egészséges s a bűncselekmény elkövetésének ideje alatt beszámítható állapotban voltak. Bölönyi ugyan megkísérelte a szimulálást, de róla is csakhamar kiderült, hogy teljesen épelméjű. Koch tüzérszázados, mint fegyverszakértő a bombáról mondott szakvéleményt.

A holnapi tárgyaláson kihallgatják a tanúk utolsó csoportját és azután a pör iratát fogják ismertetni.

Olaszország veszi védelmébe a kisebb egeket

A magyar képviselők olaszországi utazása

RÓMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az olasz-magyar barátság kapcsolata a magyar képviselők olaszországi látogatásával szorosabbra fűződtek. Mindeközül, ahol a magyarok megjelentek tüneményes szimpátiával fogadták őket, jellelül annak, hogy Olaszország rokonszenve Magyarországra iránt újjaéledt és segíteni akar a megnyomorított országon.

A római Epoca című lap vezércikkében üdvözölte a magyar képviselőket és hangsúlyozza, hogy Olaszországnak kötelessége gondoskodni arról, hogy Magyarországra lelegzethez jusson és biztonságban élhessen. Olaszországnak — írja a lap — fel kell karolnia a magyar kisebbségek ügyét, mert a szomszédállamok nem mindig az igazságosság tanujelét adták a magyarokkal szemben. Végül a lap követeli, hogy a Magyarországot ellenőrizendő népszövetségi bizottságban a szomszéd államok ne vehessenek részt.

A magyar képviselőket Rómában időztetik alatt a kereskedelmi kamara is ünnepélyes fogadtatásban részesítette. Fortunatió kormánybiztos mondott üdvözlő beszédet, s ama óhajátának adott kifejezést, hogy szeretné, ha az olasz-magyar ipari és kereskedelmi kapcsolatok szorosabbra válnának. A képviselők nevében Puky Endre köszönte meg a fogadtatást, utána a magyar vendégek az olasz himnusz énekelték el.

Rómából Milanóba rándultak át a magyar képviselők. Ott megkoszorúzták a milánói szabadság szobrot, melyet azoknak az emlékére állítottak, akik 1848-ban fegyvert fogtak az osztrákok ellen. A szalagon a következő felírás díszelg:

„A város hőseinek, akik elestek a szabadságért. A magyar képviselők egy csoportja.” A szobornál Rubinek István mondott beszédet, melyet Carbon olasz író a budapesti olasz misszió volt tagja fordított olasz nyelvre. A beszéd az ünnepély közönségére nagy hatást tett.

A politikai helyzet Magyarországon

A parlament programja — Erzberger állítólagos gyilkosainak ügye

A magyar-orsz egyezség

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bethlen István gróf miniszterelnök hazatérve genfi utjáról, egy heti pihenőre sváb hegyi villájába vonult vissza. Hivatalát szeptember 27-én veszi át Vass János helyettes miniszterelnöktől s ugyanakkor megindul az őszi politikai élet, amely valamennyi pártban elég mozgalmasnak ígérkezik.

Az egységes pártra nagy munka vár. Most készítik elő — hogy az új javaslatok az október 7-én meginduló parlamenti ülés szak programjára kitűzhetők legyenek — a fővárosi törvény revízióját, az új törvényhatósági és községi törvényt, valamint a büntető perrendtartás reformját, amelynek keretében illesztette a kormány a sajtó ellenőrzésére és felelősségére vonatkozó új rendszabályokat is. Az ellenzék még a tavaszi ülés alkalmával nagy lendülettel kelt a sajtó védelmére s legalább annyit szeretett volna kivívni, hogy a sajtóra vonatkozó szakaszokat — kiszakítva a büntető perrendtartásból — külön tárgyalják, de a kormány ragaszkodik eredeti elhatározásához. Talán még több gyűjtőanyag van a házszabály revízió tervezetében, melyet a kormánypart feltétlenül előkészít erre az ülésre, csak kérdéses, vajon a sürgős javaslatok torlódása miatt tárgyalását mikor tűzhetik napirendre. Ujabb indennitást is meg kell szavazni a parlamentnek, de nagy feladatot kell megoldania a munkanélküliség csökkentésének, valamint a déli tömegnyomor enyhítésének problémájával kapcsolatban is.

Aranyköltségvetés

A pénzügyi kormányzat az októberi költségvetés munkálataival van elfoglalva, melynek tervezetét Smith népszövetségi főbiztos elé terjesztik. A költségvetés áttanulmányozása után az aranymérleg rendelet, majd a valorizációs törvényjavaslatok kerülnek sorra, mely problémákat a pénzügyi kormány a különböző szakkörök előzetes meghallgatásával és bevonásával kíván tisztázni.

Egységes marad a kormánypart

Az ellenzék előreláthatóan két ügyet szán déksszik támadó céljaira különösebben kihasználni. Ezek: az Esküdt-ügy és Erzberger gyilkosainak ügye. Az előbbi azonban lényegesen vesztett politikai jelentőségéből, a mióta nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter, miután még politikai ellenfelei részéről is kapott egyéni integritását elismerő nyilatkozatot, teljesen elejtette a lemondás gondolatát s ezzel továbbra is biztosította a kormányzópart egységét. Az Erzberger gyilkosainak ügyében a vizsgálóbíró befejezte a nyomozást s jelentését beterjesztette az ügyészségnek. A vizsgálóbíró jelentése alapján az ügyészség tesz majd indítványt a törvényszék tanácsához a kiadatás ügyében s a törvényszéknek az ügyész indítvány alapján kimondott véleményét felülvizsgálva fog a kormány dönteni, eleget tegyen-e vagy sem a német kormány kiadatásra irányuló kérelmének. Ez a kormánydöntés körülbelül két héten belül várható. Megjegyezzük, hogy Forsterről éppen tegnap állapították meg minden kétséget kizáró módon, hogy azonos Schultzeval, akit a gyilkossággal gyanúsítanak.

Az orosz kereskedelmi szerződés ügye

Rakovszky Iván belügyminiszternek az a nyilatkozata, amelyben már a magyar-orsz egyezmény létrejötte után jelentette ki, hogy az ilyen megegyezésnek még a gondolata is képtelenség, egy időre megtevesztette a közvéleményt. Ezért Rakovszky Ivánt támadták is a lapok. Ma már azonban köztudomású, hogy az egyezmény létrejött és csak ratifikálásra vár. Ez a kérdés ma az érdeklődés középpontjában áll. Erről a következőket közölte a külügyminisztérium:

— Azok közül a magyar megbízottak közül, akik Berlinben tárgyaltak, Jungert tanácsos visszautazott már Revalba. Kánya Kálmán rendkívüli követ pedig megérkezett Budapestre, de csak a jövő héten foglalja el hivatalát.

— Az orosz-magyar szerződés ratifikálása az első minisztertanácsban szóba kerül, amelyen gróf Bethlen István miniszterelnök részt vesz.

— Az még kétséges, hogy a ratifikálás csupán a kormány vagy a parlament által fog-e megtörténni. A kormánynak ugyanis

van egy régebbi keletű felhatalmazása arra, hogy kereskedelmi szerződéseket köthet és ezt a felhatalmazást a legutóbbi költségvetési törvényben megújították. A kérdés már most az, vajon a jelen esetben tisztán kereskedelmi jellegű szerződés kötéséről van-e szó. A létrejött szerződésben ugyanis csupán egyetlen olyan pont van, amelynek politikai jellegét lehet tulajdonítani, ez pedig a szerződés első pontja, mely a két állam között való diplomáciai viszony felvételéről rendelkezik.

— A minisztertanács fogja megállapítani, vajon ez az első pont túl lépi-e azt a keretet, amelyet a parlament szerződések kötésére a kormánynak biztosított. Ha túllépi, akkor a szerződést a parlament elé viszi, ha pedig a kormánynak az az álláspontja, hogy csupán kereskedelmi szerződést kötünk, akkor a ratifikálást maga a kormány végzi el.

— Ami azt a felfogást illeti, hogy az elismerés kérdése nem kerülhet szóba, mert hiszen a szovjet elismerése a breszt-litovszki békeszerződésben már megtörtént, ehhez a felfogáshoz szó fér, amennyiben Breszt-litovszkban Ausztria-Magyarország szerződött és nem az önálló magyar állam. Ennek ellenére is a tény az, hogy az elismerés kérdése a mostani berlini tárgyalásokon egyáltalában nem került szóba.

— Idehaza a legtöbb aggodalmat az a feltevés kelti, hogy a felállítandó budapesti orosz delegáció esetleg középpontja lehet valamely kommunista propagandának. A külügyminisztérium véleménye szerint ez az aggodalom túlzott. A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy az ilyen hivatalos delegációk a legkönnyebben ellenőrizhetők és ezek, mint nyílt szervek, nem folytathatnak olyan működést, amely nekik kellemetlen volna. Az, hogy valahol ilyen delegáció nincs, még egyáltalában nem zárja ki azt, hogy a kommunista internacionale ott propagandával foglalkozzék és az ilyen földalatti tevékenységeknek az ellenőrzése nehezebb.

— A magyar kormány gazdasági tekintetben a legnagyobb fontosságot a petróleum kérdésnek tulajdonítja, ezzel a szerződéssel kapcsolatban. Ezentúl ugyanis közvetítés kizárásával kaphatunk majd petróleumot az orosz termelő, illetve elosztóhelyekről és nem kell azt, mint eddig tettük, Olaszországon át megszerezni. Egyebekben az orosz piac kezd egyre felvevőképesebb lenni és nem kétséges, hogy Európa gazdasági életében mind számottevőbb szerepet fog játszani. A jövő gazdasági alakulása szempontjából is tehát kívánatos a szerződés megkötése.

(*) A Klein József és Fia cég árai — versenytárak.

Revolveres merénylet készült Herriot ellen

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A minisztertanács vége felé egy órált nő behatolt az épületbe, ahol az ülést tartották. Az őrség parancsnokának töltött revolvert adott át, azzal a kijelentéssel, hogy Herriot-t leakarta löni, de nem volt hozzá elég bátorsága.

Cimbalmozik?

Moravetz cimbalom albuma már megjelent.

I

Egy igazi meglepetés a cimbalmozók számára. Kiválóatott briliáns darabok gyűjteménye. Mindenütt kapható!

204

SZERELVÉNYEK,

olajak, gépszijak, szármok, gummiárak, fémek, tömitések, tisztítógyapot és mindenféle műszaki áruk

KAMARYT & MEDER cégnél
BRASOV-TIMIȘOARA.

A nagyhatalmak hozzájárultak a döntőbírósi határozathoz Németország csak egyenrangú fél gyanánt szerepelhet a népszövetségben

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Havas-ügynökség jelentése szerint a döntőbíróssággal foglalkozó bizottság tudomásul vette az albizottság által kidolgozott szöveget. Franciaország, Anglia és Olaszország képviselői hozzájárultak a döntőbíráskodásra vonatkozó záradékhoz.

Berlinből jelentik: A Marx elnöklésével tartott minisztertanácson megvitaták Németország esetleges belépését a Népszövetségbe. Az a nézet került előtérbe, hogy a birodalmi kormánynak siettetnie kell felvételét, mivel a tárgyalásra került kérdések megnyugtatóan csak Németország közreműködésével oldhatók meg. Magától értetődik azonban, hogy Németország csak egyenlőjogi főhatalom gyanánt szerepelhet a Népszövetségben. E határozatot népszövetségi körökben kedvezően ítélik meg.

A népszövetség jogügyi bizottsága megkezdte a döntőbíráskodásról készült jegyzőkönyv megvitatását.

A szászok bejövetele Erdélybe

Filmrészvénylársaságot alapít egy szélhámos — A nagyszebeni szászok csalója

NAGYSZEBEN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A háború arra tanította az embereket, hogy minél kevesebbet dolgozzanak s minél több pénzt igyekezzenek szerezni. Sok ember ma csak a jó ötletet kergeti, amivel embertársaitól a maga megélhetéséhez szükséges összeget kikaparnázza. Ilyenfajta jó ötlete támadt Richard Kepp volt osztrák kapitánynak, aki azzal szédítette meg Nagyszeben vagyonszámba szász polgárait, hogy filmet fog készíttetni «a szászok Erdélybe való bejöveteléről».

A szászoknak tetszett az eszme és az agilis filmrendezőnek sikerült velük elhítenie, hogy a filmrendezésre vonatkozólag már szerződést is kötött egy amerikai céggel. A film első jeleneteit Erdélyben vennék fel s majd Amerikában fejeznék be, ahol a filmnek óriási sikere lesz és nagy nyereséget biztosít az aláíróknak. A szászok siettek is a «Linda» nevű társaság részvényeiből minél többet megvásárolni, s mikor Kepp elhitette velük, hogy egy berlini német pénzcsoporthal szemben érdeklődik az új vállalkozás iránt, még több aláíró sikerült szereznie.

Mikor a türelmetlen aláírók sürgették már a felvételek megkezdését, Kepp azzal nyugtatta meg őket, hogy éppen most várja azokat a külföldi színészeket, akik a Telveleleken részt fognak venni. Együttal írodát rendezett be magának a Tribuna-uca 16 sz. alatt, amivel teljesen megnyugtatta az aláírókat.

Pár nappal később azt a hírt hozta, hogy a külföldi színészek a határon rekedtek, mert a hatóságok bizonyos formalitások miatt megtagadták a határátlépési engedélyt megadását. Kepp maga akart a határra utazni, hogy az engedélyt kieszakozolja. Ezzel az ürüggyel meg szerezte az utlevelet, vizumot és egy nap múlva elutazott anélkül, hogy bárkinek gyanúját felkelte volna. Mikor semmi hírt sem adott magáról, gyanakodni kezdtek s feljelentést tettek a rendőrségen, de az ügyes csaló akkor már túl volt a határon.

Rövid hírek mindenfelől

LONDON. Zagnul pasa ideérkezett, s kijelentette, hogy utazásának az a célja, hogy szorosabbra fűzze az angol-egyiptomi szíves kapcsolatokot.

NEWYORK. Mincsotha északamerikai államban a forgószél hatványt ember megölt és számos farmot elpusztított. A vihar nyolcvan mérföldes sebességet ért el.

ROMA. A fasiszták Forriban lerombolták a hadviseltek szövetségének székházát, Savignanóban pedig megzavarták a községi választásokat.

ANGORA. A legutóbbi földremléseknél több százan meghaltak és számos falu elpusztult. A károsultakat a kormány százötven ezer fonttal segítette.

Nem „csak” igazságról van szó, hanem Európa életkérdéséről

Duca és Apponyi — Mit javasol Svájci Romániának a kisebbségi kérdésben

GENF. (A Brassói Lapok svájci tudósítójától.) Duca külügyminiszter ur avval próbálja áttatni a román közvéleményt, hogy Apponyi fölszólalása a népszövetségben banális volt és igen közepesen is volt megfogalmazva, amiért is csak azokra a körökre hatott, amelyek Magyarország békerevizíós tervét észrevették. Erre csak azt mondhatom, hogy Duca külügyminiszter nagyon boldog lehetne, ha életében egyetlen egyszer olyan szónoki és tárgyi sikert arathatna, mint amelyet Apponyi Genfben aratott.

Bizonyság okáért álljanak itt a következő idézetek: A »Neue Züricher Zeitung« írja: »A mai nap nagy eseménye volt Apponyinak rendkívül bátor és ügyes beszéde, amely fényes védőbeszéd volt s a legyőzött nemzetek, s különösen természetesen Magyarország mellett... Apponyi legelőbb a kisebbségek kérdésével foglalkozott. Aztán fájó sebeket érintett Apponyi: Magyarország nem hagyhatja érdeklődésén kívül a tőle lecsatolt területeket, mert ezekben magyar kultúra és magyar tudomány volt otthonos. Majd a lefegyverzés kérdése következett, amit Magyarország lojálisan vitt keresztül.

Apponyi intő szavával az egész gyűlés figyelmét kényeszerítette.

Hagyjuk azt a kérdést, hogy a magyar gróf politikai multjában azok szerint az elvek szerint járt-e el, amelyeket ma proklamált. A tény, hogy Apponyinak lehetséges volt a népszövetség ülésén egy óra hosszat a legyőzött nemzetek hangját hallatni és számukra igazságot követelni, bizonyítja, hogy a reformáció termében (t. i. ez a neve a teremnek, a hol az ülés volt) a háborús mentalitást legyőzték. Apponyi a delegációk tulnyomó többségénél szimpatias fogadtatásra lelt. Csak a cseheknél maradt minden csendes.

Nagyon érdekes az is, amit Apponyi a »Baseler Nachrichten« kiváló szerkesztője dr. Oeri ír, aki Apponyi kritikáját a népszövetség fölött tárgyalagosnak mondja és kifogásolja, hogy a belga Hyman ingerült hangon vette védelmébe a népszövetséget, »avval a biztosítással, hogy minden szépen és jól megy a népszövetség legjobb világában. Aki akarta, elhihet. Aki bizonyítékok nélkül elhinni nem akarta, hiába várt bizonyítékokra. Ennek a bizonyítéknak a beérkezett pa-

naszok felsorolásából és az ezekre hozott határozatoknak az ösmertetéséből kellett volna állani. De erről szó sem volt és az a benyomás maradt meg, hogy a tanács mint politikai testület alig lehet helyes szerve a szerződéses kisebbségi védelemnek.

Oeri dr. aztán előadja, hogy Közép Európában 47 millió ember él, min kisebbség másfajta többségeknek közegette. Itt szerinte nem »csak» igazságról van szó, hanem Európa életkérdéséről. Naiv ember, aki azt hiszi, hogy a békeszerződések nemzeti államokat határoztak el. Ha azt akarjuk, hogy Európában rend legyen, a 47 millió kisebbségnek, köztük 11 millió németnek és 3 és egykeddel magyarnak elviselhető életet kell biztosítani. Itt valami határozottnak kell történnie. Ott, ahol kompakt kisebbségek vannak a svájci kantonrendszert kellene behozni, ahol elszórtan élnek a kisebbségek az országai rendszert kellene meghonosítani, amely bizonyos kulturai önkormányzatot ad a kisebbségeknek.

Oeri dr. avval fejezi be rendkívül érdekes cikkét, amely Apponyi beszédének hatása alatt készült, hogy sokak szerint a kisebbség kérdésében későn megtért Lengyelország és az egyáltalában ultra nem téríthető Románia súlyos bel- és külpolitikai helyzet előtt állanak, hogy a Balkán helyzete általában véve súlyos és veszedelemes. Oeri dr. nem hallandó minden hírt készpénznek venni, de megvan győződve arról, hogy a kisebbség kérdése szorosan össze van kapcsolva a háború veszedelemével és kívánja, hogy a népszövetség az egyik kérdés fölött töprengve a másikat se felejtse el. A svájci politikus újságszerkesztőnek ez az egész gondolatmenete igazolja, hogy milyen nagy hatással volt Apponyi beszéde semleges lélekre.

Még csak azt említjük meg, hogy még a magyarfaló kálvinista (!) lap, a Journal de Genève is meghajtja zászlóját Apponyi előtt, amivel megdől Duca kritikája. Apponyi »banális és igen közepes» beszédéről, Oeri dr. a kisebbségek pártfogása miatt valóban megérdemli, minden kisebbség sorába került nemzetiség és így a magyarság háláját is. Azokkal a tervekkel, amikkel előlép ami helyzetünk javítására, céljából, érdemes lesz még foglalkozni.

Mennyi pénzt szabad az utasoknak a határon kivinni

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A pénzügyminisztérium valuta osztálya a valuták kivitelére, illetőleg behozatalára újabb rendelkezést adott ki, melyet körlevélben küldött szét az illetékes hatóságoknak. Eszerint valuták és külföldi pénznemben szóló értékek kivitele, illetőleg behozatala a lentebb megjelölt értékeknél magasabb összegekben csak a pénzügyminisztérium engedélye alapján lehetséges.

Utasok az országból való távozásuk alkalmával utiköltségül, pénzügyminiszteri engedély nélkül is magukkal vihetnek: 1000 francia, belga vagy svájci frankot, dinárt, csehszlovák koronát, olasz lírát, drachmát, levát; 100 dollárt, török lírát, holland forintot, 20 font sterlinget. Ez az összeg vihető ki vegyes pénznemekből is megfelelő arányban: Pl. 500 francia frank és 500 olasz líra, vagy 50 dollár és 10 font sterling, vagy 300 cseh korona, 300 svájci frank és 400 francia frank. Miniszteri engedély nélkül szabad kivinni: német és lengyel márkát, osztrák és magyar koronát, orosz rubelt bármilyen kibocsátású és bármilyen formában. Tilos lejt kivinni a miniszteri engedélye nélkül.

Az utasok azonban az országba való visszatérükig az utiköltségül szolgáló lej-

összegeiket elismervény, ellenében letétbe helyezhetik.

Nem szabad behozni: német és lengyel márkát, osztrák és magyar koronát, orosz rubelt.

Azok az idegen utasok, ki ideiglenesen jönnek az országba, kérhetik a vámhatóságtól a náluk levő összegnek az utlevélbe való beírását. Ezeknek mikor visszamennek bármelyik vámponton szabad kivinniük azt az összeget, ami utlevélükbe be van írva s amennyit a behalóp állomás vámfőnökének igazolvány feltüntet.

Lejt behozni lehet és semmiféle nehézséget sem támasztanak a belépésnél.

E körrendelet következtében a valuták, devizák, járadékok, részvények és kötvények kivitelére és behozatalára vonatkozólag a postavezérigazgatósága intézkedett, hogy az ország valamennyi postahivatala ellenőrizze, hogy mindazok, ki kapnak vagy feladnak értéknnyilvántartási levelet vagy külföldi értékről szóló csomagot, rendelkeznek-e pénzügyminiszteri engedéllyel.

A Nemzeti Bankok mellett felállított deviza ellenőrző hivatalok által kibocsátott engedélyek, melyeket valamelyik autorizált bank adott ki s amelyek a valutáknak csak szabad beszerzésére szólnak, nem érvényesek az országból való kivitelére.

HIREK

Péntek, szeptember 26.

Katolikus naptár: Ciprián v. t. — Protestáns naptár: Juszina. — Görög naptár: Szept. 13. F. Temp. av. Izraelita naptár: U. e. 2. n.

A nap kel 6 óra 8 perckor, nyugszik 18 óra 6 perckor. — Legközelebbi holdváltás: újhód október 3. d. e. 9 óra 50 perckor.

Időjárás: Egyelőre száraz meleg, később esőre hajló.

Vénasszonyok nyara

*Bár kitelt a terminus:
Tűzel a nap, mint a kályha.
Kánikulánk lepipálva —
40-en a Celsius!*

*Forró kátlán kint a lég —
Azt sem tudom merre bujjak?
S ott tartok, hogy megvaduljak,
Oly mérgesen csip a légy.*

*— Be jó volna most egy fürdőn!
De az a baj, hogy nekem,
Nem éri fel a zsebem.*

*Itt csak forró porba fürdöm,
S áldom tántit, s grószmamát:
Mért hozta rám pótnyarát...*

Farcádi Sándor

A kétféle boldogság

A madéfalvi állomáson vártam a brassói személyvonat indulását. Kivülem még nagyon sokan várták...

Este van. A hold bearanyozza a fekete felhőtakaró szegélyét. Friss havasi levegő borzongat végig. Osszerázodom. A faluból, messziről kutyugatás hallatszik. Elszenderítő, dunnyogó, zsongó beszédhang száll felém. Egy gesztenyefa vastag törzsére támaszkodva, a pályaudvar egyik széléről nézdegelem a sötét alakok és csoportok lassu mozgását, s a tömeg nehézkes hullámozását. Végre én is a közönség közé vegyülök. Elutamtam a magányt. Atsétálok a pályaudvar másik végébe.

Egy hosszú különvonatnak két utolsó kocsija áll előttem. A folyosó nélküli kocsik oldalajtói tárva, nyitva. Jól szemügyre vehetem a harmadik osztályos fülkéket, amekben regátbla falusi emberek, s asszonyok, a nép gyermekei ülnek egymás mellett.

A kolozsvári mintavásáron voltak, s most hazautaznak. Egy-két pisilakoló gyertya világ mellett legfőképpen jóízűen fogyasztják az utavalót. Evés közben kedélyesen beszélgetnek. Eltérvaló tüzes szemű, szép román nők apró csillámpikkelyektől szípkarkázó, varrottas ingben, nemzeti viseletben. Udvarlóikkal vagy férjeikkel incselkednek... nevetgélnek.... Bizonyára pajzán dolgokról csevegnek. Egy tagbaszakadt barna legény szerelmesen átkarolja szomszédnőjét. Talán fiatal jegyesek? Gondtalan jókedv, boldogság ragyog le arcukról... Megelégedés ül ki mosolygó ajkukon.

A fülkéket dúsan zöld fenyőgalyak díszítik. A nemzeti fülkéről sem hiányzik. Összegöngyölve a sarokban áll. A kocsikon széles papírtáblák hirdetik: Eljen Ferdinánd király és fenséges családja!

Fütyöl a mozdony, megindul a vonat. «Szé treászka!» kiáltják az életkedvtől áradó boldog utasok lelkesedve! S örömmámoruk végig zug a csiki bécek közt.

Szeretném, ha boldog embereket láthatok! Ujjongó lelkekkel oly ritkaság a mai világban találkozni.

Sokáig e kép hatása alatt állok... Gondolatom messze szárnyal... S akaratlanul is elmereng az ég futó felhőfoszlányain.

Egyszer csak a közelből egészen sajátos, szomorú dallam hangzik föl. Halkan szóló, könnyörgő ének... ájtatos női hangon... Meleg, szívhez szóló, egyszerű dal, amely csendesen a lelkekbe rezdül.

Az énekesek felé közeledek.

Buesuról jövő fekete ruhás székely asszonyok podgyászaikon egymás mellett gubbaszkodva álmatagon dudolnak egy sok száz éves Mária dalt... Atszellemülve, mint ha nem is e világon volnának...

S lám ezek a szerényen meghuzódó lelki-szegények is... nagyon boldogok. T. D.

— Az újságírók vasuti szabadjegyei érvényességét meghosszabbították 1925. január elsejéig.

A mai minisztertanács

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A ma délelőtti megtartott minisztertanácsban Tatarescu referált a Besszarábiában lefolytatott vizsgálat alapján Tatarbunarban és Nikolajevszkben szerzett észleleteiről. Délután 4 órakor a belügyminiszteriumban a sajtó képviselőit a besszarábiai helyzetről hivatalosan is informálják. A minisztertanács egyúttal bizottságot küldött ki, hogy ez a besszarábiai védőintézkedéseket részletesen megállapítsa.

A bizottság tagjai: Vaitoianu, Mardarescu generális miniszterek, Bratianu Vintila pénzügy, Inkuletz besszarábiai miniszter, Franasovici és Tatarescu belügyi államtitkárok. E bizottság holnap reggel a belügyminiszteriumban fog tanácskozni a szükséges intézkedésekről.

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelaki tűzkárosultak részére

Már heteken át gyűjtünk a zetelaki tűzkárosultak részére, de sajnos, tekintélyes összeg még nem gyűlt össze. Mi az az eddig befolyt harmincezer lej egy teljesen leégett község részére? Hisz e csekély összeggel még egy egyszerű kis falusi házat sem lehet felépíteni. Az irgalmas lelkűek gondolják meg ezt, s aki csak teheti, erőltesse meg magát az adakozásban. Különösen magyar takarékpénztáraink haladjanak elől jó példával. Lám utóbbi napokban egy száz bank 1500 lej adományozott s magyar takarékpénztáraink nagyrésze csak néhány száz lej ad nyomorgó véreik felsegítésére. Ismételtén kérjük a tehetősebb, vagyonosabb közönséget, hogy irgalmas szívvél, bőkezűen segítsenek azokon a szerencsétleneken, akiknek mindenük elveszett.

Mai napon újabb adakoztak: Baróti takarékpénztár Részvénytársaság 200 lej, Balogh Lajos brassói lakos 100 lej, és a brassói Szt Ferenc harmadik rendje 700 lej, Kosár Lajos, Erőmhályfalva 100 lej, Szilky Károly, Erőmhályfalva 100 lej, Bogdy Ferenc Vizakna 50 lej, dr. Karácsonyi Sándor ügyvéd, Magyarpecska 100 lej, Gocsmann József, Sorostély, 100 lej, Karda Ákos, Csikszereda, 100 lej, Bogma Miklós, Temesvár 500 lej. Mai gyűjtésünk összege 2050 lej. Összesen 29093 lej. További adományokat szívesen elfogad és hírlapilag nyugtáz a Br. L. kiadóhivatala.

— Megkapta kinevezését a fehértemplomi plebános. Temesvárról jelenti tudósítónk: Megírta a Brassói Lapok, hogy a német kisebbségi politikát üző Kleitsch Mátyás fehértemplomi plebánost kit az ottani helyi hatóságok kiűzték Jugoszláviából, Romániában kap beosztást. Megírtuk egyben azt is, hogy Pacha Ágost apostoli kormányzó őt a megüresedett gyarmati plebániára szemelte ki, még pedig az egyházmegyei papság és a gyarmati kegyuraság meglehetősen rosszalása mellett, mivel a plebániára hirdetett pályázat ideje alatt erre egy reflektáns akadt s jog szerint ezt illetné még ez a plebánia. Pacha adminisztrátor most hajtotta végre a kinevezéseket és — lehet, hogy a Brassói Lapok cikke nyomán jobb belátásra jutva — Anton Miklós cseraljai plebánost, ki egyedül folyamodta meg a gyarmati plebániát, kinevezte Gyarmatra s az ekkép megüresedett cseraljai (Traunau) plebániára nevezte ki Kleitsch Mátyást, ezt a sokat hanyatott plebánost. Így intéződött el a jog és a méltányosság szerint ez az ügy és így jutott a jugoszláviai németiség mártírja ténylegesen nyugvópontra — Romániában.

— Budapestre hívják a nagykapusi műkedvelőket. Budapesti tudósítónk jelenti: A nagykapusi falusi műkedvelők tavasszal nagy sikerrel adták elő Kolozsváron »A falu rossza« című népszínművet, s azóta több nagy erdélyi városban vendégszerepeltek. A nagykapusiak híre eljutott Budapestre is és most Ince Sándor a Színházi Élet szerkesztője Kolozsvárra jött, hogy a műkedvelők budapesti vendégszereplését előkészítse.

— Szabásmintás divatlapok legújabb számai megérkeztek a Brassói Lapok könyvosztályába. Record 10 sz. 430 lej, A legújabb divat 9 sz. 30 lej. Perfect Mode 26 sz. 40 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézzük.

— A legnépesebb magyar család. Budapestről jelenti: Mint ismeretes a Magyar Faluszövetség egy millió jutalmat tűzött ki a legnépesebb magyar család számára. A pályázati határidő most járt le és a jutalmat egy Ignác János nevű nyiradonyi kondás nyerte el, akinek tizenhét gyermeke volt és közülük tizenöt még most is él.

— Cigarettagyűjtésből verekedés. Csekme Károly, Gromes-ucca 8. szám alatti lakos, és d. Vörös Gábor feljelentést tettek a helybeli államrendőrségen, amely szerint Giurgianu Aurél és Jancsó Kálmán lakatosok, továbbá Szász István cipész az uccán megtámadta és megverte őket. Mivel a támadók közbeesülésben álló brassói polgárok, hozzájuk fordultunk felvilágosításért és megtudtuk, hogy a verekedést és a botrányt Vörös Gáborék inscenálták. Midőn ugyanis hétfőn este a Vasut-uccában összetalálkozott a két társaság, Szász Istvánék tüzet kértek amazoktól, mire Vörösék durva sértéssel és tettelegességgel illették Szászékat. Így tört ki a verekedés, amelynek fejleményeként a rendőrség bevezette az eljárást Jancsóék ellen.

— A temesvári német főkonzul intervenciója egy film ügyében. Temesvárról jelenti az alábbi érdekes esetet. Haas Ágost temesvári német főkonzul interveniált a primarián aziránt, hogy a városi mozgóképszínházak ne adják elő a már eleve hirdetett »Az apokalipszis négy lovasa« című filmet, mert annak németellenes a tartalma. Ugy hiszik, hogy ennek a filmnek Németországot gyalázó részleteit már törölték, a városi mozgóképszínházak igazgatósága azonban a német főkonzul kérése folytán elhatározta, hogy a filmet előadása előtt újból cenzurázza, nehogy a temesvári német lakosság sértve érezze magát általa.

(*) Eljegyzés. Schnei Gizike Braşov, Tolnay László Budapest, jegyesek. 5903

— Nyilatkozat. Annak idején az érdekeltek bemondása alapján jelentettem, hogy Bustya Albert lakásából két szobát elrekváltak egy állambiztonsági hivatali tisztviselőnek, aki informálom szerint azt állította magáról, hogy ő Rosca alispán sógora. Ennek megfelelően a rekviráló-bizottság elnökét, Rosca alispánt úgy állítottam be, mint aki sógora részére lakást rekviráltat. Utólag meg kellett győződnöm arról, hogy engem célzatosan, tévesen informáltak a helyzetről, s az illető hivatalnok nemcsak nincs rokonsági viszonyban az alispánnal, de a neki tulajdonított kijelentést meg se tette. Amikor az igazságnak megfelelően a tény a magam részéről is rektifikálom, férfias nyíltsággal sajnálkozásomat fejezem ki afölött, hogy jóhiszemű kötelességteljesítéssel Rosca alispán működése kedvezőtlen megvilágításba került hirem nyomán azok előtt, akik őt nem ismerik. Marosvásárhely, 1924. szept. 22, Székely Béla.

— Megint megverték a Gyilkos tudósítóját. Lugosról jelenti: A Kolozsváron megjelenő Gyilkos című hetilap tudósítói az utóbbi időkben rossz idők járnak. Csak nemrégiben történt, hogy egyik munkatársát Marosvásárhelyen nyílt utcán verték meg, most pedig Lugoson olyan alaposan helyben hagyták a lap lugosi tudósítóját, hogy még a dobhártyája is megrepedt. Az eset előzménye az, hogy mint rendes szokása szerint most is családi ügyekkel foglalkozott a lap. Az érdekeltek, akiknek családi szentélyét moeskolta be a Gyilkos tudósítójának tolla úgy bosszulták meg sérelmüket, hogy hajnali félnégy órakor négy revolveres ember beállított Botos Józsefhez a Gyilkos lugosi tudósítójához és ketten reggel hétig ütötték-verték, úgy, hogy a dobhártyája is megrepedt.

— Az állam nem fizet a földekért, de behajtja a vételárakat. A pénzügyminiszter bizalmas rendeletet adott ki a pénzügyigazgatóságoknak, amelyben felhívja őket, hogy minél sürgősebben intézkedjenek s kötelezzék a falusiakat most a termés behordásakor, hogy fizessék ki a tulajdonított földek részleteit. Ez alkalomból a pénzügyi szervekett arra is inti, hogy a végrehajtásokat ne erőszakolják többé, különösen ott, ahol megállapítható, hogy a fizetés elhalasztása nem rossz akarathból történik.

— Vakmerő rablás a nagyváradai személyvonaton. Nagyváradai tudósítónk jelenti: Tegnap éjszaka vakmerő rablást követtek el eddig még ismeretlen tettesek a nagyváradai személyvonat egyik első osztályú fülkéjében. A tettesek alvás közben kirabolták Gredinar Péter úgnököt, akitől körülbelül kilencvenezer lej értékű készpénzt és értéktárgyakat vittek el. A nyomozás a tettesek után erélyesen folyik.

Tökéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál.

— Szövetkezeti igazgató, aki saját céljaira köti az üzleteket. Temesvárról jelenti: Szenzációs sikkasztási ügyet tárgyal a napokban a temesvári járásbíró-ság. Annak idején beszerzési szövetkezet alakult Temesváron azsal a céllal, hogy a falvak lakóinak olcsón juttat különböző közszükségleti cikkeket. A szövetkezet meg is kezdte működését, azonban hamarosan baj lett, mert a szövetkezet Moise nevű igazgatója ellen Popescu tanár a szövetkezet főfelügyelője feljelentést tett, hogy Moise a szövetkezet nevében de saját céljaira vásárolt másfélmillió értékű rézgálicot, azonkívül vagontételekben gyapjút, fonalat és más árukat, amelyeket azután a szövetkezetnek adott el, de a hasznát maga zsebelte be. Az érdekes tárgyalás a szövetkezeti törvény értelmében a járásbíró-ság előtt folyik le.

(*) Akar minőséget és árat illetően jól járni? Vásároljon a Klein József és Fia cégénél.

— Megőrült gyermeke koporsója mellett. Megrendítő tragédia történt Nagyszalontán. Egy derék szabómester, Gólya János, a háboru befejezése után nyitott szabóműhelyt Szalontán, ahol fiatal feleségével telepedett le, kis gyermeke koporsója mellett megőrült. Nem akart papot engedni a kis halott temetésére s ő maga akarta elföldelni a gyermekkoporsót. Hozzáátartozói csak nagy nehezen tudták visszatartani. Behozták a nagyvárad elme-kórházba, ahol gondos ápolás alá vették.

(*) Jó minőségű áruk és meglepően olcsó árak jellemzik a Klein József és Fia cég végeladását.

— A kábeltávírózás tökéletesítése. Berlinből jelentik: A természettudósok insbrucki értekezletén nagyjelentőségű találmányáról számolt be Wagner Ede egyetemi tanár. Wagner a természettudományi társaságnak ugyanis bejelentette, hogy olyan kábeltávírózást tökéletesítő találmánya van, mellyel percenként ezerkétszáz szót továbbíthatnak. Wagner találmánya tudományos körökben nagy feltűnést keltett.

— Tanintézetek, tanárok, tanítók, tanulók bármely tankönyvet nálam jutányos áron megrendelhet. Keszey Albert könyvkereskedésében, Cluj-Kolozsvár.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Árvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró-sebész és vér (nem) beteget. d. e. 10-1 és d. u. 3-4-ig.

— Iparos mesterek figyelmébe. A brassói ipartestület elnöksége ezúton is figyelmezteti összes mestertagjait, hogy tanoncaikat a tanonciskolába haladéktalanul és okvetlenül irassák be, mert a mennyiben ezt elmulasztanák, a súlyos bírságok alá esnek. S mivel a tanonciskola elmulasztása szintén súlyosan bírságoltatik, igyekezzenek tanoncaikat pontosan iskolába küldeni. Egyben felkérjük a mestereket, hogy segédeiket az ipartestületnél és a betegpénztárnál szintén pontosan jelentsék be és ki, mert ennek elmulasztásából is szigorú bírsággal fognak sújtani. Az ipartestület elnöksége.

(*) Elveszett. Nagyvárad és Ploest közötti vonalon vasárnap éjjel elveszett Bozo Jánosné névre szóló utlevél. Becsületes megtaláló adja le a Brassói Lapok kiadóhivatalába, hol illő jutalomban részesül.

— Apolló Mozgó. Mától kezdve kerül »Egy félvilági nő regénye« című film bemutatásra. E film elejétől végig izgató jelenetekkel telve van és végződik a főszereplőnő erőszakos halálával egy ő általa örületbe vitt bankár által.

TÚZIFA hasábos és felvágott
KOKS DARABOS
SZÉNA KAPHATÓ
Tontsch-féle raktár
Weiss Mihály-ucca 29
2054 Telefon 286-os

Letartóztatták a szatmári fűtőház főnökét

SZATMAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes az a nagyszabású vasúti-panama, — mely méreteiben a kolozsvári Condescu-féle panamát is felülmúlja — és amelyet Circ Haralamb a szatmári fűtőház főnöke követett el. Circ mozdonyvezetőből lett a fűtőház főnöke és állását arra használta fel, hogy különböző panamákkal saját vagyonát gyarapítsa és ma már két emeletes ház urának vallhatja magát az egykori szegény mozdonyvezető.

A nagyszabású panama dolgában kiszállt vasúti vizsgáló bizottság, ma befejezte munkáját és jelentést tett a kir. ügyészségnek, mire Popp György ügyész az iratok áttanulmányozása után a nyomozás érdekében elrendelte Circ Haralamb és Székely József garázs-tulajdonos letartóztatását. A detektívek Circot, a ki a fűtőház kiskirálya volt lakásáról, Székelyt pedig gyártelepéről vitték az ügyészségre, ahol közölték velük fogvatartásukat.

A panama kipattanása után megindított nyomozás egyre újabb neveket dob felszínre. Több nagy cég ellen folyik a vizsgálat, mert alapos a gyanú a vasúti szállításoknál milliók visszaélések történtek.

ÉDES MUST

ELSŐ
KÜLDÉMENY
MEGÉRKEZETT

FLEISCHER GYÖRGY
BORNAGYKERESKEDŐNÉL, KOLOSTOR-U. 23.

Mérték után
legjobban és
legolcsóbban

KÓSA ALBERT

2104 Brassó, K-lostor-ucca 27.

szabómesternél öltözködhets, ahol ugy a belföldi mint angol szövetek állandóan raktárban vannak.

Értesitem a t. közönséget, hogy elhalt Ludvig Victor, poloska- és rovarirtó vállalatát tovább folytatom és kérem a n. é. közönség további szíves pártfogását. Meghívásra vidékre is megyek. Pontos kiszolgálás! Rendelések felvételnek Weisz Mihály-u. 13. sz. a., hátul az udvarban. Tisztelettel
5900 BAUER MÁTYÁS.

Jó minőségű bányai préselt

rétiszéna

k a p h a t ó.

HELD és TÁRSA LUGOJ.

Két tanuló,

kik 3-4 gimnáziumot, vagy reált végeztek, jó családból, ügy- porcellán- és képművészeti üzletükben azonnal felvétetnek.

5802
PURI VIKTOR
BRASSÓ, HIRSCHER-UGCA 15. SZÁM ALATT.

IRODALOM, MŰVÉSZET

* Siegmund Egon zongoraestjét, mely a hó 27-én lesz, a közönség nagy és osztatlan érdeklődése előzi meg. A művész magas zenei képzettsége és ragyogó technikája művészi eseményné fogják avatni ezt a hangversenyt. Jegyek a Klingsor koncert-irodájában.

— Erdélyi szerző darabja Szegeden. A szegedi színház e hó 28-án kezd meg szezonját. A megnyitó előadáson Tabéry Gézának Kolozsvári Bál című darabját fogják színrehozni. A szerző a bemutatóra Szegedre utazik.

* Gáspár Jenő színtársulata Erzsébetvároson. A napokban kezdte meg Gáspár Jenő, kitudósszervezett társulatát az erzsébetvárosi előadássorozatot, mely iránt a közönség nemzetiségi különbség nélkül rendkívül nagy érdeklődést mutat. Eddig színre került Bajadér, Bucsú keringő, Nap S a Táncosnő, Antónia, Vörös malom, Sütő a mar. S a társulatnak majdnem minden előadását telt ház nézte végig. A társulat tagjai: — Gálffy Anni szubrette — Felhő Ervin komikus — Kozma Hugó tenorista, kiket Gáspár a szebeni ben színházról, — Jódó Károly énekes bonvivant pedig a szatmári színházról szerződtetett. A társulat erősségei még: Perényi Mancsi — Bencze Böske — Novák Mária — Vera Rózi — Illés Margit — Farbaki Ede — Mihályi Károly — Csóka József. A színi idény Erzsébetvároson október 1-ig tart, onnan a társulat Szászrégenbe megy.

* Zenei szemle. Jánosy Dezső, zeneakadémiai tanár zenei folyóirata új kilencedik évfolyamának első számát bocsátotta közre bővített tartalommal, harminckét lap terjedelemben. A bevezető cikkben A jövő zeneje címen a nemzetközi zene lehetőségeire utal, Bayreuth jövője című cikkben pedig a Wagner-kultusz állandóságát bizonyítja. Molnár Antal budapesti zeneművészeti főiskolai tanár a budapesti zenei életéről szól. Egy Szamosi Elza emléképe, zeneiskolák szemléje, gazdag nemzetközi hírvort, végül hangversenyszemle és irodalmi ismertetés teszik a tartalmat, e nemből egyedülálló folyóirat anyagát teljessé. — Félévi, öt számra szóló előfizetés 50 lej. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal. (Temesvár, I. Nagykörut).

SPORT

(*) A F. S. S. R. labdarugó szakosztálya központ bizottságának általános szabályai hiteles magyar fordításban megjelent és kapható a Brassói Lapok könyvostályában. Minden futballal foglalkozó ember el kell oivassa ezt a könyvet. Ára 20— lej.

(x) Csehszlovákia—Jugoszlávia. Szeptember 28-án Zágrábban lesz a két ország közötti válogatott mérkőzés Mauro olasz bíró vezetésével. A cseh csapat ez: Staplik (Slavia), Kerschinka (DFC), Seifert (Slavia), Kromphelz (DFC), Kada (Sparta), Mahrer (DFC), Vesely (Nuselsky S. K.), Stapl (Slavia), Silny (Slavia), Kristal (Viktória Zsizskov), Jelinek (Viktória Zsizskov).

(x) Uruguay a tavasszal Európába jön. A futballolimpiász győztes csapata tudvalevően elhárított minden meghívást s miután megtekintette a francia csapatereket, haza utazott Montevideóba és még a kitűzött uruguay-francia jótékonysági meccset is lemondta. Uruguay csapatát azonban tavasszal viszont látja Európa. A párisi Red Star klubnak sikerült lekötnie az olimpiai bajnok csapatot, amely tavasszal előbb Franciaország több városában (Páris, Marseille, Roubaix, Amiens, Strassburg, Rouen, Havre) fog mérkőzni, majd Angliába s onnan Spanyolországba utazik. A Red Star kikötötte, hogy Petrone, Scarone, Andrade és Nazari kötelesek Európába jönni Uruguay csapatával, Uruguay európai turájának programja természetesen még nem teljes, mert attól függ, hogy a csapat hány hetet tölthet majd Európában.

(x) Az országos atlétikai bajnokságok. A kolozsvári országos atlétikai bajnokságok szombaton délután két órakor kezdődnek. Az erdélyi egyesületeken kívül a regát minden egyesülete nevezett.

(x) Újjáéled a német-francia sportbarátság. Megirtuk, hogy a legjobb párisi csapatok egyike a Red Star engedélyt kapott, hogy karácsonykor a Sp. Vg. Fürth csapatát Párisban vendégül lássa. A németek ugyanakkor a párisi Olympique csapatát szeretnék Németország valamelyik városában játszani.

(x) A Bécsen keresztútfutás bajnokságát a WAF I. csapata nyerte meg 20 p 29 mp alatt. Második a WAC, harmadik a P. Naach lett. A startnál 36 csapat indult 700 emberrel. A 15-ös csapatok minden tagja staféta szerűen mintegy 500 métert futott a 7630 méteres távon.

Hirdesse meg áruát a „Brassói Lapok”-ban és özönével kapja a rendelést, mert a „Brassói Lapok”-at mindenki olvassa.

KÖZGAZDASÁG

A Faegyesület közgyűlése után

Céltalan az UGIR-ba való beolvadás - Megváltoztatják az egyesület címét? - Hitelezői védegyelet - Csak készpénzért adnak el

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erdélyrészi Faegyesület legutóbbi közgyűlése nem hozta meg azt a megoldást, mely az egyesület zavartalan s főleg eredményes működését biztosíthatta volna. A sajátos erdélyi viszonyok és az erdélyiek külön érdekei kétségkívül indokolják a külön érdek képviselőit s ebből a szempontból szükségesnek látszik a faegyesület további fennmaradása, már csak azért is, mert ez érdekek az Ugirban sem találhatnak mindig szilárd támpontot, különösen ha a fások érdekei az Ugirban képviselt vállalatok érdekeivel ellentétbe kerülnek.

Az Erdélyrészi Faegyesület működését megnehezítette az a körülmény, hogy a legfelsőbb hivatalos körök az egyesület eddigi címében bizonyos regionalizmust láttak. Lehetséges, hogy az egyesület a további egységes működésre az alapot azzal teremti meg, hogy az átszervezéssel kapcsolatban eliminálja a fenti nézet tárgyat is s úgy lehet, hogy az egyesület más címet fog felvenni, s más néven fog továbbműködni. A megoldások ezzel a módjával is foglalkoznak az egyesület vezetői köréi.

Fatermelő és fakeskedelmi körökben a szerzett szomorú tapasztalatok alapján szükségesnek tartják a hitel megszorítását s a közös érdekek megvédését a védegyelet megszervezése után akarják lehetővé tenni. E törekvések élén Reichfeld Izó, Pálmai Béla és dr. Bajkó Zsigmond állanak. A háború előtt ugyanis alig volt Bukarestben 15-20 fakeskedő. A háborús konjunktúra megnövelte ezeket a számát és ma körülbelül kétszáz úgynevezett fakeskedő mozog a bukaresti kávéházakban. Ezeknek sikerült az erdélyi fakeskedőktől és termelőktől kisebb nagyobb összegekkel nagymennyiségű fát vásárolni, anélkül azonban, hogy fizetési kötelezettségeiknek eleget tettek volna. A mai peres viszonyok közt alig lehet gondolni arra, hogy ezeket a követeléseket bírói úton érvényesíteni lehessen és igazán nincs más mód hátra arra, hogy ez egészségtelen állapotot megszüntessék, mint az, hogy a hitelt megszorítsák. Egy kartellszerű megállapodásról van tehát szó, melynek célja, hogy csak készpénz-eladásokat eszközöljenek. Ez a tulajdonképpen erős módszer csak úgy volna keresztelhető, ha a faegyesület keretében megalkotandó hitelezői védegyelet szervezése valóra válna. Vannak olyan nézetek is, hogy a hitelezés engedjék meg, de amennyiben a vevő már az első alkalommal nem tenne eleget fizetési kötelezettségeinek, a többi cég is szüntessen meg vele minden összeköttetést.

Foglalkoztatja a fászköröket az indokolt kifogások kiküszöbölésének kérdése is. Régi anomália az, amely különösen a mostani pénzügyi válságban kapott lábra, hogy a különben teljesen megfelelő árut minden indok nélkül kifogásolják csak azért, hogy a fizetéseket kitolják és árleengedéseket erőszakoljanak ki. Megtörtént, hogy sok esetben a vevő olyan árut kifogásolt, amit még meg sem kapott. Az is előfordult, hogy jobb minőségű árut (asztalos árut) küldtek ugyanazon áron silány minőségű áru helyett, akkor ezt azért kifogásolták, hogy nem illet rendeltek. A fatermelők elhatározták, hogy ezután minden kötlevelemben azt a kikötést veszik be, mely szerint az ilyenmű kifogások elintézésére választott bíróságot kötnék ki és kizárólag az fog dönteni ezekben a kérdésekben.

Hirdetmény.

A zizini (zajzoni) ág. hitv. evangélikus felekezeti iskolához tanítót, — esetleg tanítónőt keresünk. Az állás azonnal elfoglalandó.

Dávid Károly
ev. lelkész.

Nem hosszabbítják meg a nemes valutákra iennálló moratóriumot

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megbízható hírek szerint a kormány többé nem hosszabbítja meg az október közepén a nemes valuta tartozásokra fennálló moratóriumot.

Ez a hír egész váratlanul éri az ország zúllott helyzetben levő gazdasági életét.

A liberális kormányzatnak ez a lépése is magán viseli a meglepetésszerű intézkedések és tervszerűtlenség látkör nélkülség bélyegét. Ha szükség volt moratóriumra akkor, mikor jobb volt a pénzügyi helyzet és valamivel többet ért a lej, éppen ma kell azt megszüntetni, amikor a legnyomasztóbb a gazdasági helyzet? A kormánynak a kimélelten szűkkeblűsége, amellyel csak azt a módot nézi, mellyel életét meghosszabbíthatja, romboló hatást fog gyakorolni a közgazdasági életre. A külföldi nemes tartozások kifizetése így esedékessé válik, mire vad hajsza fog megindulni a nemes valuta beszerzésére s ennek következményeképpen a külföldi valuták megdrágulnak, a lej pedig értékében katasztrofálisan fog zuhanni. De honnan is vegye a kereskedő a nemes valuták beszerzéséhez szükséges tőkét? Hiszen míg annak idején kedvezőbb pénzügyi helyzetben hitelt is szerezhetett, a mai válságban kölcsönre senki sem gondolhat. Vagy kénytelenek a kereskedők a pénzügyi miatt feletle lanyha vásárló hangulat mellett árukészleteiket elvesztegetni vagy — s ez a valószínűbb eshetőség — az újabb fizetésképtelenségeknek és csődöknek oly hosszú sora fog bekövetkezni, amely az inszolvenciák mai pusztító korszakát is teljesen el fogja homályosítani.

Ugy lehet azonban a liberális kormány távozása előtt még ezt az alkalmat meg akarnia teremteni arra, hogy bankjainak teleházára csolt trezorjaival olcsón magához ragadja a tönkretett vállalatok üzemeit, kereskedők áruját, hogy azok ilyen módon hatalmas nyereségeket szerezvén ily módon gondoskodjanak tartalékra a nemsokára bekövetkező sovány esztendőkre.

A MAI PENZPIAC

Szerda, szeptember 24.

A világpiacon a nemes valutákban állott be kisebb jelentőségű gyengülés.

A belföldi piacon tegnap délután 38.50 lejes svájci frank alapon szilárd irányzattal kezdődik a forgalom. Az erős kereslet és kevés áru miatt az árfolyamok 38.70-es alapig szilárdulnak. Este felé arra a hírre, hogy a világpiacon a nemes valuták árfolyama hanyatlott, megváltozik a piac hangulata. Hozzájárul ehhez az a tény is, hogy a Nemzeti Bank a nemes valuták vásárlását beszüntette, s mert az állam külföldi fizetéseit úgy látszik egyelőre befejezettné lehet tekinteni. Ez okok miatt estére az árfolyamok 38.10-es alapra esnek. Ma reggel ugyanilyen alapon indul a piac. A kinalat erősödik, s vele ofkózik a lanyhaság is. Déli záró árfolyamok kinalat mellett: egy svájci frank 37.80 lej, egy font sterling 890, egy olasz lira 8.80, egy cseh korona 6, egy francia frank 10.65, egy dollár 199, egy lejért 355 osztrák, illetőleg 385 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések). Nyitás: egy dollár 5.26 és háromnegyed (— 1 egynegyed), egy angol font 23.48 és fél (— 7), száz francia frank 27.75 (— 5), száz olasz lira 23.05 (— 10), száz cseh korona 15.85 († 5), száz dinár 7.37 és fél (— 12 és fél), száz leva 3.85, száz lej 2.65, tízezer magyar korona 0.69, tízezer osztrák korona 0.7445 (— 5), száz járadékmárka 126.

— **Mozgó árumintavásár.** Kolozsvárt a kereskedelmi és iparkamara azzal a tervvel foglalkozik, hogy vasuti kocsikban mozgókiallítást rendez és ezzel bemutatja a Balkánt.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.
Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy szó ára: 3 lei. — Vastagabb betűvel 6 lei. — Állást keresőknek 25%o engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizománysunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. — Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.

Személyszállító autó-vállalat. — Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 0468

Fehérneműt most kell vasarolnia. Wlaat & Wlaat cégnek, ahol a régi mintákat olcsón kiárusítják. 5172

Üzlethelyiség azonnal átadó. Értekezni Szentjános-u. 28. 5879

Antik butorok, szalon-garnitúra, üvegesszekrény (vitrin), régi poharak, perzsa öszekötőszőnyegek, oszlopos órák olcsón eladók. Árvaház u. 5. Antikva. 5883

Kóser levágott liba kapható péntek reggel 26-án. Kórház-u. 12. 5881

Állandó cirkularista és baltázó, továbbá 2 nap-számos kerestetik azonnalra helybeli faaprító részére. Cim 5872. sz. alatt a kiadóban.

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok. másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19., hátul az emeleten. 5480

Iskola- és aktatáskák Haizer-nél Brassó, Fekete-ucca 42 sz. 5803

Két fiatalember teljes ellátást kap. Cim 5890 sz. alatt a kiadóban.

Állást keres puhafa öszes ágában jártas 7 évi szaktudással bíró nőtlen fiatalember hajlandó bármilyen fűrészhöz vagy raktárba elmenni. Cim »Szakember« jeligére a kiadóhivatalban. 5895

Ház és mindelele új butorok eladók. Sepsiszentgyörgy, Templom-ucca 26. 5897

Külön bejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Cim 5892 szám alatt a kiadóhivatalban.

Több **üzlethelyiség,** raktárhelyiséggel, lakással olcsón kiadó. Kolostor ucca 28. 5893

Nagylaki (Arad megye) postamesterő románul tudó kiadónót keres elátás és 1000 Lei havi fizetessel. 5894

Eladó új kőház három szoba, konyha, kamara, két kis. kerttel 250,000 leiert. Értekezni Costeiu-ucca a/2 szám. 5865

Diák gyermek jó családból teljes ellátást kaphat uri családnál. Zongora használat. Cim 5898 sz. alatt a kiadóhivatalban.

Utazók, akik a fűszerüzleteket, drogeriákat, esetleg italmérőket látogatják, tekintélyes meliékreszre tehetnek szert. Leveleket pontos cím és ezidőszertini alkalmazás megjelölésével »Consum-cikk« jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 5899

Asztalos segédek keresek állandó munkára. Baráth Bálint, asztalos Ajud Nagyenyed. 5901

Uri és női divat szakmában jártas román nyelvet bíró jó megjelenésű segéd állandó alkalmazást nyer a Dolcsig János cégénél Déván. Kirakatok rendezésében jártasok előnyben részesülnek. 5896

Lakatos tanoncot felveszek teljes ellátással. Cim F. Stoklassa (Szent Péter 118.) Csak személyesen tárgyalok. 5891

MOTOROK

Szivógáz 30, 40, 70 HP
Benzin 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 és 20 HP
Nyersolaj 10, 14, 18 és 20 HP
Diesel 40 és 45 HP

GŐZGÉPEK

Félstabil 30, 40 és 70 HP
Compoundstabil 50, 70 és 80 HP.

Az összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett.

Kérjen árajánlatot!

Friedrich Testvérek, Timisoara.

Nru 15475/924.

cons. orás.

Hirdetmény.

A városi tanács határozata folytán a Hirsch-ucca 1. szám alatti városi házban levő raktárhelyiség a nyilvános számvédegről szóló törvény 72-83. cikkei értelmében nyilvános írásbeli árlejtés után egy évre bérbeadatik.

Az ajánlattevők kötelesek egyúttal az ajánlattal egy 10%-os óvadékot is letétbe helyezni.

Ezen árlejtés megtartatik **1. évi október hó 6-án d. e. 10 órakor** a városi gazdasági hivatalban, Ötvös-ucca 5. szám, II. em. 3. ajtó.

A bérösszeg az írásbeli ajánlatok felnyitása után a legnagyobb ajánlatot tevő által azonnal az egész évre a városi pénztárba befizetendő.

A közelebbi árverési és bérszerződési feltételek az árverés napjáig naponta a hivatalos órák alatt a városi gazdasági hivatalban betekintheők.

Brassó, 1924. évi szeptember hó 5-én.

5904

A városi tanács.

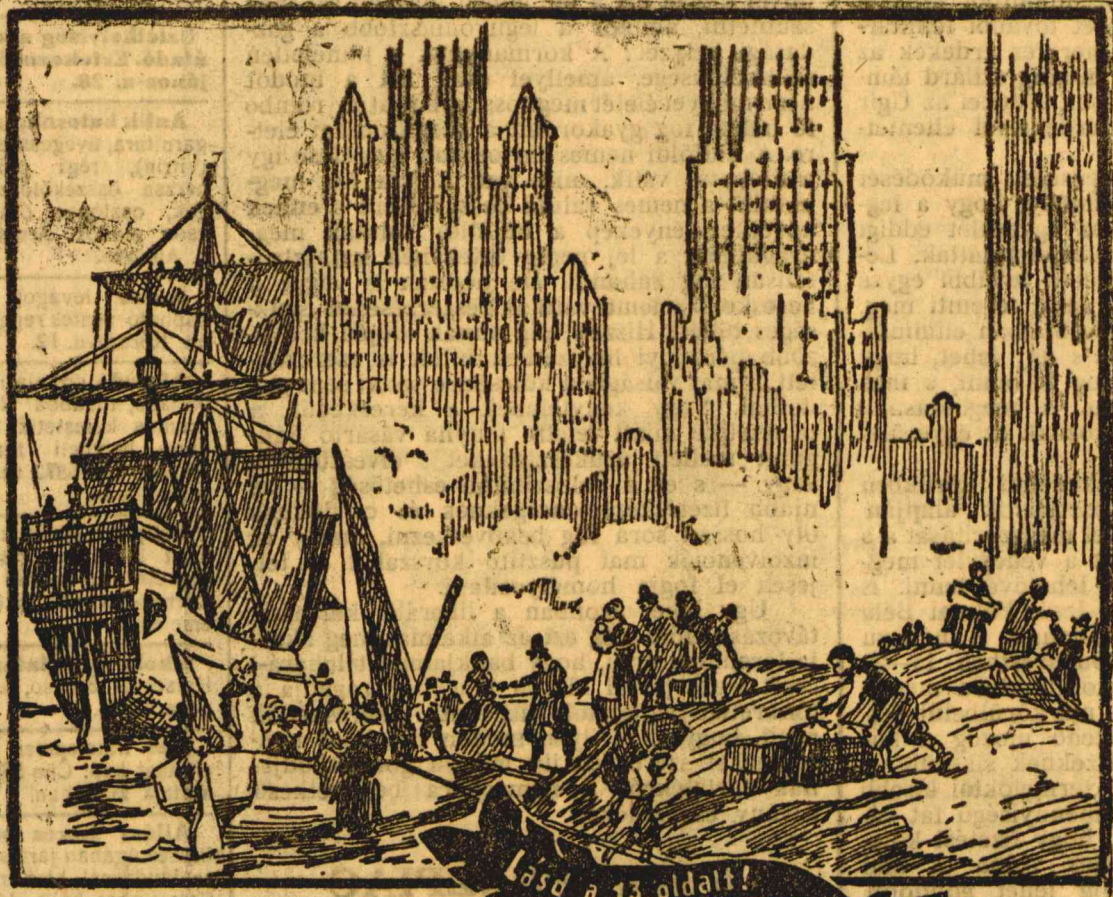

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, IV. Deák Ferenc-utca 14. szám**

Egyes szám ára 25- lej

...Amikor a „Nieu Nederland” horgonyt vetett a Hudson-folyóban, a kivándorlók partra szálltak holmijaikkal...

Lapunk holnapi száma a többek között New-York keletkezésének nagyon érdekes történetét beszéli el. A város ősi alapjait tulajdonképpen belga vallonok vetették meg, mégpedig 1624-ben. Nemsokára azután hollandusok és franciák is jöttek erre a tájra, ott maradtak, elszaporodtak, túlsúlyra jutottak. Az első telepesek földet műveltek, állatokat tenyésztettek, de sokan üzték otthon tanult iparágukat is. Az indiánoktól állítólag 24 dollár értékű áruért vásárolták meg az egész Manhattan-szigetet, amelyen ma New-York áll. A telep lassan fejlődött. Új-Amsterdamnak nevezték el és 1656-ban még csak ezer lakója volt, 1664-ben Anglia egyszerűen átküldte ide a flottáját a yonki herceg parancsnoksága alatt s erőszakkal birtokába vette. 1783-ig maradtak az angolok a város urai. Ekkor végre felszabadult s hatalmas fejlődésnek indult. Ma már a világ második legnagyobb városa 5,930.000 lakosával. — 40 oldalas lapunk ezenkívül még más nagyon érdekes dolgokat is közöl, így ismerteti a biztonsági záruk és repülőgépek készítési módját, a legújabb magassági rekordot, stb. Szépirodalmi része is tartalmas, elsőrangú.

Vegye meg tehát az

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA-nak

holnap megjelenő 24. számát

a legközelebbi trafikban, könyv- vagy papírkereskedésben:

egész családja örömet fog találni benne!

Mindenki vegye meg.

Kérje az elárusítójánál.

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának köríorgógépén, Brassóba

40 oldal színyomásu képekkel